

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

III kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-36-01

Druk nr 2852
Warszawa, 2 maja 2001 r.

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku.

Na podstawie art. 118 ust. 1 i art. 123 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- **o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych.**

W załączeniu przedstawiam także uzasadnienie trybu pilnego oraz opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Skarbu Państwa.

Z wyrazami szacunku

(-) Jerzy Buzek

**Uzasadnienie trybu pilnego
nowelizacji ustawy z dnia o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych.**

Pilne przeprowadzenie zmiany ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych ma na celu uniknięcie negatywnych konsekwencji finansowych, jakie musi obecnie ponosić Skarb Państwa w trakcie realizacji procesu nieodpłatnego udostępniania udziałów osobom uprawnionym.

Obecny stan prawny w zakresie nieodpłatnego udostępniania udziałów powoduje konieczność ponoszenia przez Skarb Państwa znacznych wydatków związanych z zagwarantowaniem uprawnionym prawa nieodpłatnego nabycia udziałów. Obok ciężaru finansowego istniejący stan prawny powoduje także niespotykane wcześniej komplikacje organizacyjne mające wpływ na faktyczną możliwość realizacji uprawnień przyznanych w drodze ustawy. Proponowane zapisy mają więc na celu wyeliminowanie możliwych do postawienia zarzutów, że realizacja przyznanych ustawą o komercjalizacji... uprawnień jest faktycznie bardzo ograniczona, a koszt jej jest wielokrotnie większy od wartości jednego udziału.

Konieczność pilnego uchwalenia przedłożonego projektu wynika także z potrzeby dostosowania przepisów ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych do uregulowań prawnych zawartych w obowiązującym Kodeksie spółek handlowych i ustawie o Krajowym Rejestrze Sądowym.

Z uwagi na przedstawione powyżej powody należy traktować proponowane zapisy jako priorytetowe oraz bardzo pilne. Utrzymywanie obecnego stanu prawnego grozi bowiem lawinowym wzrostem wydatków stosownie do postępów prywatyzacji spółek z ograniczoną odpowiedzialnością.

USTAWA

z dnia 2001 r.

o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych.

Art. 1. W ustawie z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 118, poz. 561 i Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 32, poz. 184, Nr 98, poz. 603, Nr 106, poz. 673, Nr 121, poz. 770, Nr 137, poz. 926 i Nr 141, poz. 945, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 40, poz. 400 i Nr 101, poz. 1178 oraz z 2000 r. Nr 15, poz. 180, Nr 26, poz. 306, Nr 31, poz. 383, Nr 60, poz. 703, Nr 84, poz. 948 i Nr 122, poz. 1315) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) nabywaniu akcji lub udziałów Skarbu Państwa w spółkach powstałych w wyniku komercjalizacji przez osoby inne niż Skarb Państwa,”;
- 2) w art. 1a
 - a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„3. Do spółek, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy Kodeksu spółek handlowych. Oświadczenia woli składane spółce przez Skarb Państwa wymagają zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności. Przepisu art. 303 § 2 Kodeksu spółek handlowych nie stosuje się.”;
 - b) w ust. 4 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu: „Do członków rad nadzorczych spółek, o których mowa w ust. 1 stosuje się przepis art. 12 ust. 2.”;
- 3) użyte w art. 2 pkt 5 lit b i pkt 6, art. 6 ust. 3, art. 25 ust. 2 pkt 2, art. 36 ust. 3, art. 41 ust. 6, art. 43 ust. 2 i 3, art. 45 i art. 48 ustawy, w różnych przypadkach, wyrazy „rejestr przedsiębiorstw państwowych” zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami „rejestr przedsiębiorców”;
- 4) w art. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) statucie, akcjach, akcjonariuszach i walnym zgromadzeniu – rozumie się przez to odpowiednio umowę lub akt założycielski, udziały, wspólników i zgromadzenie wspólników,”;
- 5) art. 5 otrzymuje brzmienie:
„Art. 5 1. Do spółki powstałej w wyniku komercjalizacji, o ile ustawa nie stanowi inaczej, stosuje się przepisy Kodeksu spółek handlowych.
2. Do akcji Skarbu Państwa nie stosuje się art. 418 oraz przepisów o umorzeniu przymusowym zawartych w art. 199 i 359 Kodeksu spółek handlowych.
3. W jednoosobowej spółce Skarbu Państwa oświadczenia woli składane spółce przez Skarb Państwa wymagają zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności. Przepisu art. 303 § 2 Kodeksu spółek handlowych nie stosuje się.”;
- 6) art. 7 i 8 otrzymują brzmienie:

„Art. 7 Bilans zamknięcia przedsiębiorstwa państwowego staje się bilansem otwarcia spółki, przy czym suma kapitałów własnych jest równa sumie funduszu założycielskiego, funduszu przedsiębiorstwa i niepodzielonego wyniku finansowego za okres działalności przedsiębiorstwa przed komercjalizacją.

Art. 8. W przypadku niezatwierdzenia sprawozdania finansowego za okres poprzedzający komercjalizację lub niepodjęcia decyzji w sprawie podziału zysku netto albo określenia sposobu pokrycia straty netto czynności tych dokona walne zgromadzenie spółki.”;

7) w art. 9 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. W akcie komercjalizacji ustala się:

- 1) statut spółki,
- 2) wysokość kapitału zakładowego spółki,
- 3) imiona i nazwiska członków organów pierwszej kadencji.

3. Akt komercjalizacji zastępuje czynności określone w przepisach Kodeksu spółek handlowych, poprzedzające złożenie wniosku o wpisanie spółki do rejestru przedsiębiorców.”;

8) użyte w art. 10 ust. 1, art. 12 ust. 6, art. 16 ust. 3, art. 24 ust. 3, art. 50 ust. 2, art. 51 ust. 3 i art. 61 ust. 1 ustawy, w różnych przypadkach, wyrazy „rejestr handlowy” zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami „rejestr przedsiębiorców”;

9) w art. 10 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Dniem komercjalizacji jest pierwszy dzień miesiąca przypadającego po wpisaniu spółki do rejestru przedsiębiorców. Z tym dniem następuje skutek wykreślenia przedsiębiorstwa państwowego z rejestru.”;

10) w art. 16 w ust. 2 wyrazy „walnego zgromadzenia” zastępuje się wyrazami „organu powołującego zarząd”;

11) w art. 17 w ust. 1 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie: „Sprawowanie zarządu w spółce może być zlecone osobie fizycznej w drodze umowy.”;

12) w art. 36 po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Nieodpłatne zbycie udziałów na rzecz uprawnionych pracowników następuje w formie pisemnej pod rygorem nieważności. Przepisu art. 180 Kodeksu spółek handlowych nie stosuje się”;

13) w art. 38 po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„4a. Akcje nabyte nieodpłatnie przez uprawnionych pracowników oraz przez rolników lub rybaków, nie mogą być przedmiotem przymusowego wykupu, o którym mowa w art. 418 Kodeksu spółek handlowych w terminach określonych w ust. 3.”;

14) po art. 38 a dodaje się art. 38b w brzmieniu:

“38b. Łączenie spółki powstałej w wyniku komercjalizacji z inną spółką, podział tej spółki lub jej przekształcenie, nie powodują utraty uprawnień do nieodpłatnego nabycia

akcji Skarbu Państwa. Skarb Państwa zbywa nieodpłatnie akcje na zasadach określonych w ustawie.”;

15) użyte w ustawie w różnych przypadkach wyrazy „Minister Skarbu Państwa” zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami „minister właściwy do spraw Skarbu Państwa”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Niniejszy projekt ustawy o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych ma na celu dostosowanie przepisów tej ustawy do postanowień nowego Kodeksu spółek handlowych.

Szczegółowe uzasadnienie poszczególnych zmian:

Do art. 1 pkt 1

Potrzeba zmian w art. 1 ust. 2 pkt. 1 ustawy wynika stąd, że zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych zmiana akcjonariuszy lub wspólników w spółce akcyjnej albo w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością następuje w drodze nabycia przez osoby trzecie akcji lub udziałów od dotychczasowych akcjonariuszy lub wspólników, jak i w drodze objęcia nowo kreowanych tytułów uczestnictwa w spółce. Proponowana definicja prywatyzacji ma na celu dostosowanie tego pojęcia do regulacji Kodeksu spółek handlowych, a ponadto zgodna jest z ekonomicznym rozumieniem prywatyzacji.

Do art. 1 pkt 4

Zmiana w art. 5 nowelizowanej ustawy ma na celu uregulowanie pozycji Skarbu Państwa w spółkach z jego mniejszościowym udziałem. W szczególności wyłączenie stosowania przepisów Kodeksu spółek handlowych o przymusowym umarzeniu akcji i udziałów ma na celu zabezpieczenie zasobu majątkowego Skarbu Państwa ustawowo przeznaczonego na wsparcie istotnych społecznie programów. Należy bowiem podkreślić, iż na mocy przepisu art. 56a ust. 2 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych utworzona została rezerwa reprivatyzacyjna obejmująca 5% akcji należących do Skarbu Państwa w każdej ze spółek powstałych w wyniku komercjalizacji. Ponadto przepis art. 56 ust. 1 pkt 1 nowelizowanej ustawy ustanowił rezerwę uwłaszczeniową na akcjach Skarbu Państwa w spółkach powstałych w wyniku komercjalizacji. Po zmianach własnościowych w akcjonariacie spółek, w szczególności po podwyższeniu kapitału bez udziału Skarbu Państwa mogłoby dochodzić do prób likwidacji ww. rezerw z pominięciem woli Skarbu Państwa. Próby takie są już obecnie sygnalizowane, a Minister Skarbu Państwa im przeciwdziała jedynie na podstawie celowościowej interpretacji art. 69b ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych w związku z art. 611 Kodeksu spółek handlowych. Narastanie powyższego problemu uzasadnia jednoznaczne uregulowanie ww. kwestii w ustawie o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych.

Do art. 1 pkt 6

Zmiana art. 7 i 8 spowodowana jest dostosowaniem terminologii użytej w ustawie do obowiązujących przepisów Kodeksu spółek handlowych i ustawy o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych. Propozycja nowelizacji ww. przepisów zmierza do precyzyjnego określenia zasad kreowania kapitału w spółkach powstałych w wyniku komercjalizacji stosownie do reżimu prawnego przepisów Kodeksu spółek handlowych.

Do art. 1 pkt 12

Ustawa o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych przyznając uprawnionym w Dziale IV, Rozdziale 2 o tyt. „Uprawnienia pracowników do nabywania akcji” prawo do nieodpłatnego nabycia akcji lub udziałów nie określa formy, w jakiej ma nastąpić zbycie akcji i udziałów przez Ministra Skarbu Państwa. Czyni to, wydane na podstawie art. 36 ust. 5 w/w ustawy, rozporządzenie Ministra Skarbu Państwa z dnia 3 kwietnia 1997 r. z dnia 3 kwietnia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad podziału uprawnionych pracowników na grupy, ustalenia liczby akcji przypadających na każdą z tych grup oraz trybu nabywania akcji przez uprawnionych pracowników (Dz. U. Nr 33, poz. 200). Zgodnie z § 10 ust 1 w/w rozporządzenia Minister Skarbu Państwa zawiera w imieniu Skarbu Państwa z uprawnionym pracownikiem umowę nieodpłatnego zbycia akcji/udziałów.

Brak oddzielnej (szczegółowej) regulacji formy zbycia udziałów w ustawie o komercjalizacji...powoduje, że do rozporządzeń udziałami mają zastosowanie przepisy kodeksu spółek handlowych. Art. 180 k.s.h. stanowi, że zbycie udziału, jego części lub ułamkowej części

udziału oraz jego zastawienie powinno być dokonane w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi (180 k.s.h.).

Wejście w życie przepisu art. 180 k.s.h. po 01.01.2001 r. powoduje znaczne problemy natury organizacyjnej oraz istotne obciążenie finansowe dla Skarbu Państwa. Wynika to z przepisów ustawy o komercjalizacji..., które przyznają uprawnionym prawo do nieodpłatnego nabycia do 15% akcji (udziałów) spółki należących do Skarbu Państwa. Ustawa ta, określając sposób zbywania uprawnionym walorów należących do Skarbu Państwa, posługuje się m.in. takimi pojęciami jak: prawo do nieodpłatnego nabycia (art. 36 ust. 1, 38 ust. 2 i 5, art.37 ust. 1), akcje (przez co należy rozumieć także udziały) zbywa się nieodpłatnie (art. 36 ust. 4.), czy akcje/udziały nabyte nieodpłatnie (art. 38 ust. 3). Określenie, przez ustawodawcę, że akcje/udziały mają być zbywane nieodpłatnie na rzecz uprawnionych implikuje brak możliwości przeniesienia chociażby części kosztów obsługi tego procesu na samych uprawnionych.

Rozwiązanie technicznej strony procesu udostępniania udziałów i stosowania art. 180 k.s.h. po 1 stycznia 2001 r. jest bardzo skomplikowane z uwagi na wymaganą obecność w tym procesie notariusza. Zgodnie z ustawą o komercjalizacji... uprawnieni mają 12 miesięcy na realizację swojego uprawnienia, ponadto - zgodnie z przyjętą praktyką bieg przedawnienia przerywa wniesienie sprawy do sądu przez spadkobierców, co powoduje znaczne wydłużenie okresu, w którym możliwa będzie realizacja uprawnień przyznanych ustawą. Zapewnienie w ciągu tak długiego okresu obsługi notarialnej będzie z pewnością kosztowne, jak też może stanowić poważne wyzwanie organizacyjne, trudne w praktyce do zrealizowania.

Notariusz od czynności poświadczenia pobiera taksę notarialną (od każdego ze złożonych podpisów), która w chwili obecnej wynosi, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 kwietnia 1991 r. w sprawie taksy notarialnej (Dz. U. Nr 33, poz. 146, z późn. zm) do 20 złotych. Biorąc pod uwagę konieczność złożenia tylko 2 podpisów przez zbywcę oraz 2 przez nabywającego (na 2 egzemplarzach umowy) koszt obsługi notarialnej jednego uprawnionego wyniesie około 80 złotych. Do tego należy jeszcze doliczyć wynagrodzenie za dyspozycyjność notariusza, który musi być obecny w trakcie całego czasu jaki mają do dyspozycji uprawnieni na podpisanie umowy tj. pełnych 12 miesięcy. Zawarcie umowy ze spadkobiercami uprawnionego pracownika będzie pociągało za sobą odpowiednio większe koszty, w zależności od ilości spadkobierców oraz egzemplarzy umów. Należy zwrócić uwagę także na fakt, że w chwili rozpoczęcia procesu udostępniania udziałów w danej spółce, krąg uprawnionych pracowników (a jednocześnie ilość spadkobierców) nie jest znany. Oszacowanie, wobec powyższego, prawdopodobnych kosztów nieodpłatnego zbywania udziałów jest możliwe tylko w tych spółkach, które zostały już sprywatyzowane i mają ustaloną ostateczną listę uprawnionych. Przykładowy rozkład kosztów udostępnienia udziałów uprawnionym w jednej spółce, w obecnej chwili, przedstawia się następująco:

1. wymagany czas pracy (dyspozycyjność) notariusza w spółce (52 tyg./rok \times 5 dni/tyg \times 8 godz. = 2080 godz.),
2. taksa notarialna (ilość egzemplarzy umów \times ilość złożonych podpisów \times 20 zł/opłata za 1 podpis).

Nie ulega wątpliwości, że koszt udostępniania udziałów przypadający na jednego uprawnionego w wielu wypadkach znacznie przekroczy wartość nominalną samego udziału.

Szereg problemów rodzi się także przy wyborze notariusza do obsługi procesu zbywania udziałów w miejscu działania spółki. Z uwagi na zapisy ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz. U. z 1998 r. Nr 119, poz. 773, z późn. zm.) stanowiącej, że zamawiający może udzielić zamówienia z wolnej ręki jeżeli wartość zamówienia nie przekracza równowartości 3.000 EURO lub udział środków publicznych w finansowaniu zamówienia nie przekracza równowartości 3.000 EURO Ministerstwo Skarbu Państwa będzie musiało przeprowadzać przetarg, gdyż kwota zamówienia (pomimo tego, że nie można jej precyzyjnie określić) z pewnością przekroczy równowartość 3.000 EURO.

W obecnej chwili w dyspozycji Skarbu Państwa znajduje się jeszcze około 250 spółek, w których udostępnianie udziałów musiałyby być sfinansowane za pieniądze podatników (budżetu). Proces prywatyzacji cały czas trwa, przybywają nowe spółki (w tym również spółki z o.o.).

Proponowane zapisy mają zatem na celu ograniczenie wskazanych powyżej, negatywnych dla Skarbu Państwa, skutków wejścia w życie art. 180 k.s.h. i zmierzają do wyeliminowania koniecznych,

w obecnym stanie prawnym, wydatków na obsługę notarialną oraz zapewniają usprawnienie procesu udostępniania udziałów pod rządami Kodeksu Spółek Handlowych.

Do art. 1 pkt 13

Potrzeba dodania ust. 4a w art. 38 wynika z konieczności utrzymania reglamentacji w zakresie obrotu akcjami nieodpłatnie nabytymi przez uprawnionych pracowników, rolników i rybaków. W przypadku braku tej regulacji istniałaby możliwość obejścia zakazu zbycia akcji sformułowanego w art. 38 ust. 3 w drodze wykupu w trybie określonym w art. 418 Kodeksu spółek handlowych. Niezależnie od powyższego należy zauważyć, iż propozycja ta wychodzi naprzeciw postulatam zgłoszonym przez związki zawodowe w celu zapewnienia ochrony praw akcjonariuszy mniejszościowych przed przymusowym wykupem akcji.

Do art. 1 pkt 14

Potrzeba dodania art. 38 b wynika z istnienia z rozbudowanej regulacji Kodeksu spółek handlowych w zakresie restrukturyzacji spółek i ma na celu pogodzenie tych przepisów z przepisami umożliwiającymi nieodpłatne nabywanie akcji lub udziałów przez osoby uprawnione, jeszcze przed faktyczną prywatyzacją spółki.

Pozostałe zmiany mają charakter dostosowujący przepisy ustawy o komercjalizacji... do szeregu postanowień Kodeksu spółek handlowych i ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym.

Do art. 1 pkt 15.

Potrzeba dokonania zmian nazewnictwa organów administracji rządowej wynika z dyspozycji art. 94 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 1999 r. Nr 82, poz. 928).

Jednocześnie podnieść należy, iż wejście w życie przepisów przedmiotowej ustawy nie spowoduje negatywnych skutków finansowych dla budżetu państwa.

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ**
Jacek Saryusz-Wolski

Sekr. Min. JSW/ 96 /2001/rj

Warszawa, 24.04. 2001 r

Pani
Jolanta Rusiniak
p.o. Sekretarza Rady Ministrów

Opinia o zgodności projektu ustawy o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Jacka Saryusz-Wolskiego działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

W związku z przedłożonym projektem ustawy (pismo nr RM-10-36-01; Nowy tekst), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot projektowanej nowelizacji ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

SEKRETARZ
Komitetu Integracji Europejskiej
Jacek Saryusz-Wolski
Sekretarz Stanu

Do uprzejmej wiadomości:

Pani Aldona Kamela-Sowińska
Minister Skarbu Państwa

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 7 maja 2001 r.

Cena - 0,57zł + 22% VAT

